

Владан Станковић*

Институт за политичке студије, Београд

ОПШТИ ИЗБОРИ У БИХ 2014. – СРПСКИ ЧИНИЛАЦ**

Сажетак

Овај научни рад за предмет истраживања има не-давно окончане изборе у Босни и Херцеговини (БиХ), и кроз изборне резултате анализира односе унутар државне заједнице БиХ, са посебним освртом на српско питање. Кроз призму изборних резултата сагледавају се: међуентитетски, етнички, политички и економско-социјални односи унутар једне сложене творевине каква је БиХ. Просторно одређење своди се на БиХ као простор и државну творевину (Федерацију БиХ и Републику Српску), а временско одређење на резултате избора 2014. године са освртом на постдејтонски период (од 1995. године наовамо). Циљ истраживања огледа се у вези између изборних резултата, као показатеља политичких, етничких и верских процеса у једној сложеној заједници, и институционалних недостатака који проблеме перпетуирају. Методи од којих аутор полази су: статистички метод, упоредни метод, институционални приступ, циљно тумачење правних норми, анализа садржаја и др...

Кључне речи: избори, БиХ, државно уређење, Република Српска, положај српског народа.

Недавно одржани избори на свим нивоима у БиХ указали су на сву могућу: институционалну, међуетничку, међурелигијско-конфесионалну и политичку сложеност простора који име-

* Научни сарадник

** Овај текст је настао као резултат рада у оквиру пројекта бр. 179009, који финансира Министарство просвете науке и технолошког развоја Републике Србије.

нујемо термином Босна и Херцеговина. Однос изборних резултата и постизборна политичка комбинаторика осликавају сложеност ове национално и религијски најизмешаније државолике заједнице у Европи. Отуда ће истраживање кренути управо од изборног процеса и исхода добијених резултата. Након тога, истраживање ћемо пренети на друге аналитичке нивое: политичке, правне, економске, социјалне, безбедносне и геополитичке...

1. ОПШТИ ИЗБОРИ 2014.

Општи избори у Босни и Херцеговини одржани су 12. октобра 2014. године. Изборни резултати унутар српског корпуса гласова за државне нивое власти изгледали су овако:

00515	САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА – СНСД – МИЛОРАД ДОДИК	187848	33.17
01740	СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА – СДС/ПЕНЗИОНЕРИ-ПУП/РАДИКАЛИ- СРС РС	153481	27.10
01741	ДНС – ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ – НС – СРС	53341	9.42
00440	ПДП – ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКОГ ПРОГРЕСА	43019	7.60
00074	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	29599	5.23
01718	НАРОДНИ ДЕМОКРАТСКИ ПОКРЕТ	28791	5.08
01735	ДОМОВИНА	22023	3.89
01200	СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА – СНС	12534	2.21
00008	СДП – СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БИХ	8355	1.48
01702	ЗА ПРАВДУ И РЕД – ЛИСТА НЕБОЛШЕ ВУКАНОВИЋА	7936	1.40
01708	СТРАНКА ПРАВЕДНЕ ПОЛИТИКЕ	7251	1.28

1: За Народну скупштину Републике Српске

38608	ДОДИК МИЛЮРАД – СНСД-ДНС-СП	286279	46.68
38612	ТАДИЋ ОГЊЕН – САВЕЗ ЗА ПРОМЈЕНЕ	276345	45.06
40841	САЛКИЋ РАМИЗ – ДОМОВИНА	18756	3.06
39843	ЈОВИЧИЋ ДРАГОМИР – СТРАНКА ПРАВЕДНЕ ПОЛИТИКЕ	7114	1.16
38611	ТОКИЋ СЕЈФУДИН – СДА СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКТИВНОСТИ	6545	1.07
38615	СУЉКАНОВИЋ ЕНЕС – СДП СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БИХ	5379	0.88
38614	ВЛАЈКИ ЕМИЛ – ПАРТИЈА ЕКОНОМСКЕ И СОЦИЈАЛНЕ ПРАВДЕ	3031	0.49
46246	ЈЕРКОВИЋ ЈОСИП – ХДЗ БИХ, ХСС, ХКДУ БИХ, ХСП ХЕРЦЕГ БОСНЕ	1841	0.30
46273	СТОЈАНОВИЋ МИЛКО – СТОЈАНОВИЋ МИЛКО	1694	0.28

2: За председника Републике Српске

00090	СДА – СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	233638	27.77
01698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА – ЖЕЉКО КОМШИЋ	128245	15.24
01182	СББ – ФАХРУДИН РАДОНЧИЋ	122894	14.61
01743	ХДЗ БИХ, ХСС, ХКДУ БИХ, ХСП АНТЕ СТАРЧЕВИЋ, ХСП ХЕРЦЕГ-БОСНЕ	101253	12.03
00008	СДП – СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БИХ	80546	9.57
00769	ХДЗ 1990 ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА	34475	4.10

3: За Парламентарну скупштину БиХ – Федерација БиХ

00515	САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА СНСД – МИЛОРАД ДОДИК	228730	39.49
00018	СДС – СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	193596	33.43
01742	ПДП-НДП	45382	7.84
01741	ДНС – ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ - НС - СРС	34356	5.93
00090	СДА – СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	21360	3.69
00074	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	17140	2.96
01200	СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА – СНС	10474	1.81
00008	СДП – СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БИХ	10226	1.77

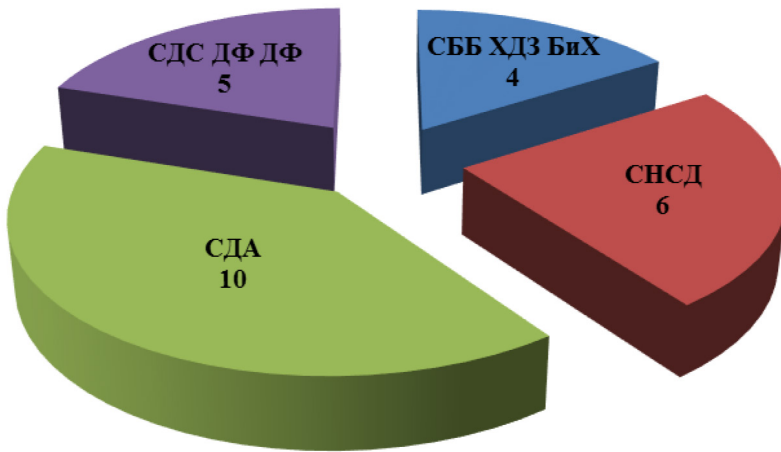
4: За Парламентарну скупштину БиХ – РС

38605	ИВАНИЋ МЛАДЕН – САВЕЗ ЗА ПРОМЈЕНЕ	285105	48.40
38604	ЦВИЈАНОВИЋ ЖЕЉКА – СНСД- ДНС- СП	283166	48.07
40614	ЗМИЈАЊАЦ ГОРАН – СТРАНКА ПРАВЕДНЕ ПОЛИТИКЕ	20839	3.54

5: За члана Председништва БиХ из Републике Српске

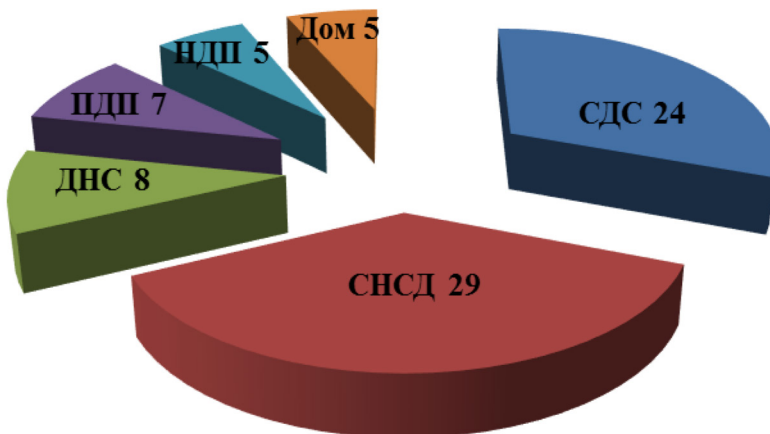
Највише мандата на изборима за Парламент БиХ освојила је бошњачка Странка демократске акције 10, затим Савез независних социјалдемократа Милорада Додика, 6 следе Српска демократска странка и Демократски фронт са по пет, Савез за бољу будућност и ХДЗ БиХ са по четири мандата. У графичком приказу то изгледа овако:

Парламентарна скупштина БиХ

У Народну скупштину Републике Српске (РС) ушло је седам странака, а СНСД је освојио највише, 29 мандата, СДС 24, Демократски народни савез осам, Партија демократског прогреса седам, а Коалиција „Домовина“ и Народни демократски покрет по пет мандата. Ови резултати графички изгледају овако:

Народна скупштина РС

2. ПОЛИТИЧКИ ОДЈЕЦИ ИЗБОРНИХ РЕЗУЛТАТА – АНАЛИТИЧКИ НИВО

Како постизборни резултати показују: за члана Председништва БиХ испред Републике Српске наступаће Младен Иванић (шеф мањег коалиционог партнера у „Савезу за промјене“ – Покрет демократског прогреса.) Председник Републике Српске биће и даље Милорад Додик, а по свему судећи, Додикова странка – Странка независних социјал-демократа (СНСД) формираће поново владу у Републици Српској.

Из добијених статистичких резултата могу се извући следећи закључци:

У Републици Српској политичка слика остаће непромењена. Додик као Председник Републике Српске, и Додикова влада гарантоваће и даље утрасиране правце политике Републике Српске: ка Европској унији, и ка продубљеној сарадњи са Руском федерацијом и ино-партнерима ван Европске уније (у првом реду са Кином, али и другим земљама БРИКС-а). Ипак и ту се очекују крупне промене, пре свега кадровске, и увођење свежих кадрова на нова места у влади. Могуће је и учешће повратничке коалиције ДОМовина, која окупља (претежно) бошњачке странке.

Са друге стране, изборни резултати на нивоу централних органа државне заједнице најављују крупне заокрете, бар када је о досадашњим односима српског народа спрам централних органа реч. Понајпре, два кандидата са највише палих гласова: Жељка Цвијановић (СНСД) и Младен Иванић (Савез за промјене – ПДП) у (по)ноћ избора ушли су (готово) потпуно изједначени. Настала је општа конфузија, јер су обе стране прогласиле победу. Сутрадан је Милорад Додик позван у Сарајево, где су му: Високи представник, емисари ЕУ-администрације и ЕУ-дипломатије, и челници бошњачко-хрватске Федерације БиХ саопштили да прихватају победу његове странке и њега лично у Републици Српској, али да ће Додик морати да прихвати пораз свог кандидата за члана Председништва БиХ. Разлика је била минимална у корист Младена Иванића (званични резултати избора указују да је коначан исход гласио нешто испод 2 хиљаде гласова у корист Иванића). Додик је после размишљања шта и куда даље прихватио компромис. Тако ћемо након ових избора имати ситуацију да Додик (и његови људи) управљају Републиком Српском, али да је представник те исте Ре-

публике Српске у Председништву БиХ опозициони кандидат Младен Иванић.¹⁾ Председник ПДП-а Иванић надвладао је противкандидаткињу бошњачком разликом гласова. Он важи за Додиковог опонента и неког ко, у партијама преферанса која се непрестано игра у арили три конститутивна народа, више држи бошњачку него хрватску страну. Отуда се очекује да ће Иванић играти игру непрестаног погађања и надгорњавања са муслиманским фактором у БиХ. Овакава ситуација наилази и на дискретну подршку званичног Београда.

3. ПРЕД- И ПОСТ- ИЗБОРНИ „РИЗНИ МЕНАЏМЕНТ“ У БиХ

Вучићевој власти у Београду изузетно је стало да се прихвати конструктивни приступ српског политичког елемента у БиХ, „зарад заједничке, европске перспективе читавог југоисточног крила Европе, а посебно Западног Балкана“.²⁾ Из тог разлога може се говорити о покушајима бар делова власти званичног Београда да се умеша у збивања у Републици Српској, и пружи подршку „сестринским идеолошким странкама“ (либерално-националистичким: коалицији „Савез за промјене“: СДС+ПДП), а не левичарској и геополитички осведочено проруској групацији окупљеној око СНСД-а и Милорада Додика.³⁾ Несносна корупција, бахата владавина Додика (на свим нивоима где држи власт), тежак живот велике већине становништва, наметнуте су као основна тема кампање.⁴⁾ Додик је, са друге стране, узвратио лармом о томе како

- 1) На посредан начин Милорад Додик је избором Жељке Цвијановић, неубедљивог кандидата за члана Председништва БиХ, допринео Иванићевом успеху.
- 2) Последње изјаве Александра Вучића о односима Србије и БиХ изречене су на маргинама Четвртог бизнис-самита шефова влада Кине и земаља централне и источне Европе у Београду. У званичној изјави се каже: „Premijer Srbije Aleksandar Vučić u razgovoru sa predsjedavajućim Savjeta ministara BiH Vjekoslavom Bevandom istakao važnost regionalne saradnje u izradi infrastrukturnih projekata kojima bi se zajedno apliciralo za fondove EU. Izgradnja puteva i pruga omogućava brže spajanje i poslova i ljudi. To će doprineti ekonomskoj i političkoj stabilizaciji celog regiona – istakao je Vučić.“ (<http://www.capital.ba/vucic-regionalnom-saradnjom-do-apliciranja-za-fondove-eu/>, од 16. децембра 2014)
- 3) http://www.rtv.rs/sr_ci/politika/milivojevic-dodik-je-opasnost-za-vlast-u-srbiji_526787.html, од 13. октобра 2014: „Кампања СДС је *copy-paste* кампање Александра Вучића са прошлих избора. Додуше, Вучићев консултант из последње кампање радио је и кампању СДС. Због тога је, када се погледа за шта се СДС раније залагала, види да је она изгубила неку врсту идентитета“, изјавио је политички аналитичар Цвијетин Миливојевић.
- 4) Тако нпр. један од двојице вођа СДС-а, Огњен Тадић, у предизборној кампањи закључује: „У Републици Српској се данас не живи нормално. Имамо велики број незапослених, имамо више пензионера него радника, људи живе у сиромаштву, све

је Република Српска институционално ојачала, како су (за његових мандата) започети битни инфраструктурни пројекти, улагања у енергетско постројење у Броду (на обали Саве), и слично... Он је вешто користио аргумент да „није проблем у Додику, већ у јакој и снажној Републици Српској“.⁵⁾ Чак је изнео тезу да „многи желе да Република Српска нестане“. Да политичка ситуација иде ка томе да се Додику одузму ингеренције на нивоу централних власти у Сарајеву, указује и чињеница да је готово извесно да ће нову власт на нивоу државне заједнице чинити СДА+ХДЗ+опозиција у Републици Српској. Како сада ствари стоје на овај начин биће остварени покушаји: да се „одблокирају преговарачки токови у БиХ“, да се умањи Додиково међународно солирање (и искакање из европских и евроатлантских интеграционих токова), да се привуче инвестициони капитал из земаља Европске уније, али и из земаља Блиског истока (које са БиХ намеравају да остваре посебне и привилеговане политичке и економске односе). Отапање муслиманско-српских односа већ је остварено кроз сарадњу инопартнера из Катара, Емирата и других држава Персијског басена са владом Александра Вучића, па се не види разлог да такву пословну политику земље Персијског залива не води и са „братскијом БиХ“. У целој тој причи Додик је реметилачки фактор, неко кога треба изоловати и неутрализовати дугим пипцима неконфликтних инструмената управљања кризним ситуацијама.⁶⁾ Са друге стране, улога Иванића и „упростојеног СДС-а“ кога оличава Огњен Тадић („политичар будућности“ како га сагледавају западни центри моћи) имаће за циљ да смањи тензије не само унутар БиХ, већ и у тзв. „региону“ нарочито

више младих напушта земљу, а пензионери су понижени. Ово није нормалан живот и не смемо да га прихватимо као таквог. Илустрације ради, у нормалној земљи деца иду у школу и када је заврше, на основу своје дипломе добију посао. Овде није потребна никаква диплома, довољно је да сте блиски врху владајуће странке. То није нормално стање и крајње је време да то променимо.“

(О. Тадић: „Не треба нам референдум за борбу против корупције“, од 5. октобра 2014. године, http://www.sdrs.com/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=205&Itemid=162)

- 5) Ево каква је сазнања Додик изнео пред изборе: „Оdređene strane obaveštajne službe su već duže vrijeme izuzetno aktivne, pensionisani obavještajci su stavljeni u funkciju dovođenja na vlast kooperativnije i mekše političke garniture u RS. I to nije tajna, to svi znamo...“ (M. Dodik: „Neka dele Federaciju kako hoće“, *Nedeljnik*, br. 143, Beograd, 9. oktobar 2014, str. 32)
- 6) Ево једног од виђења ситуације, које је најближе хрватско-немачком стајалишту: D. Rudolf, „Hrvatska i Hrvati u Bosni i Hercegovini“, *Adrias*: 221-234, Zavod za znanstveni i umjetnički rad – Split, HAZU, Zagreb, 2011, str.226: „Ovako, bošnjačka nasilna majorizacija u Federaciji, separatizam u etnički gotovo čistoj Republici Srpskoj i duboko nezadovoljstvo i očaj Hrvata zbog ignoriranja njihovih narodskih i ljudskih prava stvorili su nefunkcionalnu državu BiH s jakim dezintegracijskim tendencijama.“

на релацији: званични Београд → званични Загреб.⁷⁾ Тако се као кључно питање у први план сада намеће однос: Србије, Хрватске, БиХ и Црне Горе у светлу европских и евроатлантски интеграција, који би послужио каснијој унитаризацији Босне и Херцеговине.

4. ДАЉИ ПЛАНОВИ УНИТАРИЗАЦИЈЕ – ЕКОНОМСКО-СОЦИЈАЛНА ПАРАДИГМА

Даљи планови унитаризације иду ка томе да ситуација у оба ентитета Босне и Херцеговине постане социјално неподношљива како би се облицима тврдо-револуционарне или меке институционалне промене изменио уставни положај државне заједнице која је (недовољно) модификована након Дејтонског споразума и Париског парафа великих сила (САД+ЕУ+Русија+Србија+Хрватска). Планери унитаризације БиХ рачунају на: неподношљиву јавну потрошњу, огроман унутрашњи и спољни дуг, те на кашњење у исплати плата и социјалних давања као на главни окидач уставних промена у БиХ. Створити нову економску структуру са јасном социоекономском политиком, која служи интересима свих грађана у држави, и успоставити заштитне механизме како би се осигурала људска права различитих група, основни је циљ нових пројектованих настојања унитариста. Све то има за циљ: поједностављивање процеса доношења политичких одлука, и даље обесмишљавање поделе на национално и етничко.⁸⁾ Намера је да националне политичке странке олабаве препреке у функционисању институција на свим нивоима стварајући ефикасне механизме координације око ЕУ-питања те успостављање заједничког правног оквира у смислу јединствене економске целине и простора здравствене заштите грађана и функционисања заједничког образовног система.⁹⁾

7) Ево шта Додик тврди за Српску демократску странку (СДС): „Zapravo, SDS je u potpunosti odbacio ulogu državotvorne stranke Republike Srpske, i postao državotvorna stranka BiH. To je i jedan od podpredsjednika SDS rekao federalnim medijima u sred poplava.“ (M. Dodik: „Neka dele Federaciju kako hoće“, *Nedeljnik*, br. 143, Beograd, 9. oktobar 2014, str. 32)

8) Н. Кеџмановић: „Босна у трећој деценији овог вијека“, *Српска политичка мисао*, 2/2012: 401-420, Институт за политичке студије, Београд, 2012, стр. 412: „Што из моралних (мултикултурализам као домаћа традиција и пракса), што из прагматичних (превенција исламског тероризма) што из разлога неразумијевања европске политичке културе и историје, САД са више или мање концентрације и енергије упорно гурају институционалну интеграцију БиХ.“

9) Више детаља о економско-социјалној слици у оба ентитета видети у: *Ž. Papić, S. Cenić, V. Hadžović, T. Dmitrović: Politička, ekonomska i socijalna kriza u BiH, 2012/2013 – put ka novim politikama*, Incijativa za bolju i humaniju inkluziju (IBHI), Sarajevo, 2013.

5. ПОЛИТИЧКО-ПРАВНА РЕШЕЊА УНИТАРИЗАЦИЈЕ ЗА БУДУЋНОСТ

Стратегија Високог представника за БиХ и Савета за имплементацију Дејтонског мировног уговора (односно тзв. Западњачког старатељства за БиХ) може се сажети у једној реченици коју је недавно јавно обзанинио Високи представник Валентин Инцко, а која гласи: „Мање Дејтона, више Брисела“.¹⁰⁾ Замисао је да се један од два стуба Дејтонског мировног уговора (двоентитетска структура конфедералне БиХ) посече, и да се остави само начело три конституивна народа како би касније и ово последње упоришно начело било уклоњено, јер нарушава грађански принцип један човек, једно право, један глас.¹¹⁾ Тако је уклањање ентитета и троконститутивности као колективних права постао императив за даљу унитаризацију БиХ, којом би веома брзо овладао бошњачки чинилац.¹²⁾ У подкопавању Дејтона на досадашњим решењима која су исходвала федерализацију земље неће се стати, а управо бошњачка страна у томе предњачи.¹³⁾ Кључна тачка у даљој унитаризацији могла би бити отварање могућности да царинске полицијске снаге могу неометано да предузимају мере на територији оба ентитета, као и право централних власти државне заједнице над надзи-

10) <http://www.nezavisne.com/novosti/bih/InckoBiH-treba-vise-Brisela-a-manje-Dejtona-278402.html>, од 12. децембра 2014. године

11) Тако нпр. бошњачка страна захтева чак и промену имена Републике Српске, јер се тиме, према схватању бошњачких аутора, чини национална дискриминација. (Видети у: S. Tokić, S. Halilović, „Republika Srpska prostor drastične diskriminacije nesrba i kršenja ljudskih prava“, Sarajevo, 2013, str. 5: Prvi primjer nacionalne diskriminacije ili neravnopravnosti predstavlja sam naziv Republika Srpska koji sugeriše da se radi o upravno-teritorijalnoj cjelini koja pripada samo srpskom narodu.“)

12) На ово указује и: М. Ančić: „Društvo, etnicitet i politika u Bosni i Hercegovini“, *Časopis za suvremenu povijest*, 1/2003: 293-329, Zavod za povjesne znanosti Zadar, HAZU, Zagreb, 2004, str. 295: „Zapravo se može pouzdano utvrditi da je muslimanska (kasnije – bošnjačka) politička elita vidjela svoju vjersku/etničku skupinu kao dominantnu naciju u Bosni i Hercegovini, a cijelu zemlju kao svoju vlastitu državu, na isti onaj način na koji su Hrvati doživljavali Hrvatsku, odnosno Srbi Srbiju, kao svoju domovinu. Iz tadašnjega javnog diskursa te elite jasno proizlazi da je ona Muslimane/Bošnjake doživljavala kao temeljnu naciju države Bosne i Hercegovine...“

13) Ево шта о тим аспирацијама бошњачке стране казује истраживач Момчило Суботић: „(...) укидање ентитетског гласања, претварање Савета министара БиХ у владу са јаким премијером, одузимање законодавне надлежности Дому народа... Сва позивања бошњачких лидера на евроатлантске интеграције за основу имају један једини предуслов, а то је – укидање Републике Српске.“ (М. Суботић, „Република Српска – двадесет година борбе за опстанак“, *Српска политичка мисао*, 2/2012: 421-441, Институт за политичке студије, Београд, 2012, стр. 429)

ру обавештајне активности служби у оквиру ентитета.¹⁴⁾ Уколико то не би помогло „ентитетске полиције би биле стављене под команду јединствене војске, а ова препотчињена команди НАТО и високом представнику као највишој цивилној власти.“¹⁵⁾ На тај би начин била потпуно обезвређена државотворност ентитета, па би од Републике Српске остала само „празна љуштура“ без садржаја и сувереног капацитета.¹⁶⁾ Последица тога могли би бити захтеви за новим „државним преобликовањем“ БиХ на принципима регионалне аутономије „која би донекле уважавала и етнички принцип“. Све бошњачке странке, и готово све хрватске (нарочито правашке) политичке снаге залажу се управо за овај концепт „аутономије великих градских подручја“, па у новом уставном устројству виде следеће регионална седишта: Бања Луку (тзв. Босанска Крајина), Мостар (Херцеговина), Тузла (Босна) и Сарајево (као дистрикт или административно с(р)едиште). На тај би начин било потпуно потрето конфедерално устројство дејтонске БиХ.¹⁷⁾ Идеја је да Бошњаци из Цазинске Крајине гравитирају ка Бањој Луци, а херцеговачки Срби и херцеговачки муслимани ка Мостару. Ови устроји наилазе на, за сада, једногласан отпор свих српских политичких чинилаца на прекодринском подручју.

14) Нови настрадаји на државност Републике Српске правдани су још 2009. године кроз покушаје тзв. Бутмирског споразума да се „међуентитетски односи учине функционалнијим“. Тако нпр. Драган Ђукановић са Института за међународну политику и привреду у Београду појашњава, о којим се новим инструментима унитаризације ради: „У складу са финалним документом који је понуђен у оквиру Бутмирског процеса 21. новембра 2009. године овлашћења централних органа власти у БиХ би била ојачана у областима одбране и обавештајног рада, као и регулисања питања миграција и имиграција. Она би требала бити проширена и координацијом међународних комуникација и транспорта, али и успостављањем јединственог система индиректног опорезивања.“ (Д. Ђукановић: „БиХ између захтева међународне заједнице и нејединства домаћих актера“, *Нова српска политичка мисао*, <http://www.nspm.rs/sudbina-dejtonske-bih-i-republika-srpska/bih-izmedju-zahteva-medjunarodne-zajednice-i-nejedinstva-domacih-aktera.html>, од 22. марта 2010. године)

15) Н. Кеџмановић: „Припрема ли се Запад за интервенцију у БиХ?“, <http://www.nspm.rs/sudbina-dejtonske-bih-i-republika-srpska/priprema-li-se-zapad-za-intervenciju-u-bih.html>, од 19.08.2014.

16) Оцена је аутора да је Република Српска већ до сада прошла пут од државе која је „сатерана у шири правни оквир“ до „чврстог државног савеза два ентитета“. (Тако нпр: В. Станковић, З. Милосављевић: „Уставни положај Републике Српске“, *Српска политичка мисао*, 2/2012: 481-482, Институт за политичке студије, Београд, 2012, стр. 481-482)

17) О конфедералном устројству Босне и Херцеговине у: М. Мандић: *БиХ Конфедерација*, НУБ Петар Кочић, Бања Лука, 1998.

6. ПРЕДЛОГ МЕРА ИЛИ ШТА ЈЕ СРПСКОМ ФАКТОРУ ЧИНИТИ?

Сада се намеће сасвим логично питање: Како одреаговати пред овом бујицом насртаја ка унитаризацији. Изградња БиХ-државности започета је непосредно након Дејтона. Већ 1996. године Високи представник за БиХ говори о тумачењу „духа Дејтона, а не слова Дејтона“.¹⁸⁾ Готово 20 година касније прокламује се парола: „Мање Дејтона, више Брисела“. У првом случају циљ је био дерогирати уставне акте и законске прописе произашле из темеља Дејтонског мировног уговора, зарад надоградње заједничких институција на нивоу централе у Сарајеву. Данас се зарад ЕУ-интеграција захтева преношење надлежности не из Сарајева у Брисел, већ из ентитета преко Сарајева у Брисел (чиме се наставља докидање Републике Српске). Покушај је да се сачини нова српска политичка елита у БиХ која би отклонила застој у преговорима са ЕУ. Ова застој је већ дуго сторниран само зато што власти у Републици Српској инсистирају да процеси европских интеграција иду из ентитета ка Европској унији, а ЕУ-бирокурате траже селидбу надлежности из ентитета ка заједничким органима у Сарајево, одакле би се спроводили интеграциони процеси ка ЕУ. Ово свакако није исто, јер се поставља питање: ко отуђује сопствена суверена права?

Посао власти у Републици Српској неће бити нимало тежак уколико политичка елита у њој буде сложна, јер је онда релативно лако бранити Републику Српску од насртаја БХ-унитариста и западодократских кругова моћи. Отуда је неопходно:

- наставити одбрану виталних интереса Републике Српске на нивоу заједничких органа власти државне заједнице;
- постићи јединство свих политичких субјеката у Републици Српској зарад одбране изворних принципа Дејтонског мировног уговора;
- радити на демократизацији Републике Српске и јачању њених институција;
- заложити се у безпоштедној борби против организованог криминала и корупције (кидањем политичко-тајкунских спона);

---

18) К. Чавошки, *Од слова до духа Дејтона*, Српско Ослобођење, Српско Сарајево, 1999, стр. 83: „У свом извештају од 23. марта 1996. о саображавању са Мировним споразумом тадашњи Високи представник, Карл Билт, је по први пут направио битну разлику између слова (*letter*) и духа (*spirit*) Дејтонског споразума, да би се тиме пружио изговор да се под видом остварења духа Дејтонског споразума непрестано мења његово слово.“

- јачањати Републику Српску у: економско-развојном, образовном, културном и технолошком погледу;
- продубљивати везе са Републиком Србијом;
- развијати међурегионалне односе и аплицирати у међународне асоцијације.

ЛИТЕРАТУРА

- Ančić, Mladen: „Društvo, etnicitet i politika u Bosni i Hercegovini“, *Časopis za suvremenu povijest*, 1/2003: 293-329, Zavod za povjesne znanosti Zadar, HAZU, Zagreb, 2004.
- Dodik, Milorad: „Neka dele Federaciju kako hoće“, *Nedeljnik*, br. 143, Beograd, od 9. oktobra 2014.
- Ђукановић, Драган: „БиХ између захтева међународне заједнице и нејединства домаћих актера“, *Нова српска политичка мисао*, „<http://www.nspm.rs/sudbina-dejtonske-bih-i-republika-srpska/bih-izmedju-zahteva-medjunarodne-zajednice-i-nejedinstva-domacih-aktera.html>, од 22. марта 2010. године
- Кецмановић, Ненад: „Босна у трећој деценији овог вијека“, *Српска политичка мисао*, 2/2012: 401-420, Институт за политичке студије, Београд, 2012.
- Кецмановић Ненад: „Припрема ли се Запад за интервенцију у БиХ?“, <http://www.nspm.rs/sudbina-dejtonske-bih-i-republika-srpska/priprema-li-se-zapad-za-intervenciju-u-bih.html>, од 19.08.2014.
- Мандић, Млађен: *БиХ Конфедерација*, НУБ Петар Кочић, Бања Лука, 1998.
- Папић Ђарко, Сенић Светлана, Њадžовић Ведран, Дмитровић Тијана: *Политичка, економска и социјална криза у БиХ, 2012/2013 – put ka novim politikama*, Incijativa za bolju i humaniju inkluziju (IBHI), Сарајево, 2013.
- Rudolf, Davorin: „Hrvatska i Hrvati u Bosni i Hercegovini“, *Adrias*: 221-234, Zavod za znanstveni i umjetnički rad – Split, HAZU, Zagreb, 2011.
- Станковић Владан, Милосављевић Зоран: „Уставни положај Републике Српске“, *Српска политичка мисао*, 2/2012: 481-482, Институт за политичке студије, Београд, 2012.
- Суботић Момчило: „Република Српска – двадесет година борбе за опстанак“, *Српска политичка мисао*, 2/2012: 421-441, Институт за политичке студије, Београд, 2012.
- Тадић, Огњен: „Не треба нам референдум за борбу против корупције“, 5. октобар 2014. године, http://www.sdrs.com/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=205&Itemid=162
- Токић Сејфудин, Халиловић Сефер: „Republika Srpska prostor drastične diskriminacije nesrba i kršenja ljudskih prava“, Сарајево, 2013.

- http://www.rtv.rs/sr_ci/politika/milivojevic-dodik-je-opasnost-za-vlast-u-srbiji_526787.html, од 13. октобра 2014.
- <http://www.nezavisne.com/novosti/bih/InckoBiH-treba-vise-Brisela-a-manje-Dejtona-278402.html>, од 12. децембра 2014.
- <http://www.capital.ba/vucic-regionalnom-saradnjom-do-apliciranja-za-fondove-eu/>, од 16. децембра 2014.
- Чавошки, Коста: *Од слова до духа Дејтона*, Српско Ослобођење, Српско Сарајево, 1999.

Vladan Stankovic

2014. B&H GENERAL ELECTIONS AND SERBS

Resume

This scientific work on the subject of research has recently completed elections in Bosnia and Herzegovina (B&H), and the election results analyzing relations within the State union of Bosnia and Herzegovina, with special reference to the question of the status of ethnic Serbs. Through the prism of the election results are looked at: inter-entity, ethnic, political, economic and social relations within a complex structures, such as B&H. Spatial definition boils down to B&H as a space, and state construction; and its entities: the Federation of Bosnia and Herzegovina and the Republic of Srpska. Time frame: the election results in 2014 with regard to the post-Dayton period (from 1995. onwards). The aim of the research is to highlight the link between the election results as an indicator of: political, ethnic and religious processes in such a complex community, and institutional shortcomings that perpetuate problems. Methods by which the author proceeds are: statistical method, comparative method, institutional approach, target interpretation of legal norms, content analysis, etc...

Key Words: elections, state organization of B&H, Republic of Srpska, position of ethnic Serbs.